

بسم الله الرحمن الرحيم

ستایش برای پروردگار عالمیان است، و درود و سلام تمام و کامل بر سید پیامبران و مرسلین، پیامبران محمد و بر آل و اصحاب او و بر هر کسی که تا روز قیامت بر شیوه او باشد..

اما بعد

آشکار است که الله تعالی برخی از زمان ها را بر زمان های دیگر برتری داده است. پس ماه رمضان را بر دیگر ماه ها و شب قدر را بر دیگر شب ها، و روز عرفه را بر دیگر روزها، و روز جمعه را بر دیگر روزهای هفته برتری داده، {وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ} {و پروردگار تو هر چه را بخواهد می آفریند و برمی گزیند} [القصص: 68].

و در این روزها موسمی از موسم های آخرت پیش روی مسلمین است: ماه مبارک رمضان. الله تعالی روزه گرفتن روزهای این ماه را بر مسلمانان فرض قرار داده و رسول الله صلی الله علیه و سلم قیام شب های آن را سنت قرار داده است.

الله عز و جل می فرماید:

{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ . أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَن كَانَ مِنكُم مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَن تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ . شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ} {ای مؤمنان بر شما روزه مقرر گردیده است

همچنانکه بر کسانی که پیش از شما بودند نیز مقرر شده بود، باشد که تقوا پیشه کنید. چند روز معدودی

را (باید روزه بدارید) و کسانی که از شما بیمار یا مسافر باشند روزهای دیگری را (بجای آن روزه

بگیرند) و بر کسانی که قدرت انجام آن را ندارند لازم است کفاره بدهند، مسکینی را اطعام کنند، و هر

کس به میل خود بیشتر نیکی کند پس آن برای او بهتر است، و روزه داشتن برای شما بهتر است اگر

بدانید. [ایام روزه] ماه رمضان است که قرآن در آن نازل شده است که راهنمای مردم است و آیات

روشنگری شامل رهنمودها و جداکننده حق از باطل در بردارد، پس هر کس از شما که در آغاز ماه حاضر

[مقیم] بود بر اوست که روزه بگیرد و هر کس بیمار یا در سفر بود، باید تعدادی از روزهای دیگر [روزه بدارد]، خداوند برای شما آسانی می‌خواهد و دشواری نمی‌خواهد، تا سرانجام شمار [روزهای روزه] را کامل کنید و خدا را به پاس آنکه رهنمونیتان کرده است به بزرگی بستایید و باشد که شکرگزاری کنید} [البقرة: 183-185].

و در سنت رسول الله صلی الله علیه و سلم فضل روزه به صورت کلی و فضل روزه رمضان به صورت خاص بیان شده است. از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که گفت: رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «هر عملی که بنی آدم انجام می‌دهد به ازای یک نیکی ده تا هفتصد نیکی برایش نیکی نوشته می‌شود، الله تعالی می‌فرماید: به جز روزه (که استثناست)، همانا روزه برای من است و من برای آن پاداش می‌دهم، (بنده ی من) بخاطر من شهوت و غذایش را ترک گفته است. و برای روزه دار دو خوشحالی وجود دارد: خوشحالی به هنگام افطار و خوشحالی در زمان ملاقات پروردگارش، و بوی بد دهان روزه دار نزد الله از بوی مشک خوشبو تر است». (به روایت بخاری 1894 و مسلم 2707 و لفظ از مسلم است).

پس خداوند روزه را با این کلامش مخصوص خود قرار داده است: (به جز روزه، همانا روزه برای من است و من برای آن پاداش می‌دهم) با وجود این که همه ی عبادات برای الله می‌باشد، چنان که الله عز و جل می‌فرماید: {قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ . لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ} {بگو: نماز و تمام عبادات من و زندگی و مرگ من، همه برای خداوند پروردگار جهانیان است. که شریکی ندارد، و به همین [راه و روش] فرمان یافته‌ام و من نخستین مسلمانانم} [الأنعام: 163-162].

چون روزه رازی میان بنده و پروردگارش می‌باشد که هیچ کس جز پروردگار از آن آگاه نمی‌شود، و شخص روزه دار در خانه ی خودش افطار می‌کند و کسی جز الله نمی‌داند که او افطار می‌کند، و کلام الله تعالی که می‌فرماید: (و من برای آن پاداش می‌دهم) به این معناست که بی شمار پاداش می‌دهد. و از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «هر کسی که دو چیز در راه الله انفاق کند از درهای جنت ندا می‌آید ای بنده ی الله این بهتر است، هر کسی که از اهل نماز باشد از در نماز خوانده می‌شود و هر کسی که اهل جهاد باشد از در جهاد خوانده می‌شود و هر کسی

اهل روزه باشد از در ریان (سیراب) خوانده می شود و هر کسی که اهل صدقه باشد از در صدقه خوانده می شود». (به روایت بخاری 1897 و مسلم 2371).

در این حدیث آمده است که سه در از درهای بهشت به اسم اعمال صالح می باشد: نماز و جهاد و صدقه، اما دری خاص به اسم روزه ذکر نشد، بلکه به اسم در ریان (سیراب) نامگذاری شده است چون با سیرابی که روزه داران به آن می رسند شناخته می شود، چون آنها با روزه شان برای الله خودشان را تشنه کرده اند و الله عز و جل پاداش با وارد کردن شان از دری که از اسمش سیراب شدن آنها معلوم است به آنها پاداش می دهد.

و بخاری (1896) و مسلم (2710) از سهل بن سعد رضی الله عنه روایت کرده اند که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «در بهشت دری وجود دارد که به آن ریان گفته می شود و روزه داران در روز قیامت از آن وارد می شوند و هیچکس جز آنها وارد نمی شود. گفته می شود: روزه داران کجا هستند، آنها بر می خیزند و هیچ کس جز آنها از آن در وارد نمی شود، و هنگامی که وارد شوند در قفل می شود و هیچ کس از آن وارد نمی شود». و رسول الله صلی الله علیه و سلم می فرماید: «هر کس رمضان را با ایمان و امید ثواب روزه شود گناهان گذشته اش مغفرت می شود». (به روایت بخاری 38 و مسلم 1781 از ابوهریره رضی الله عنه).

و روزه در لغت به معنای خودداری از یک چیز است و در شرع عبارتست از: خودداری از خوردن و نوشیدن و دیگر شکننده های روزه از طلوع فجر تا غروب خورشید برای تقرب به الله تعالی، و معنای شرعی جزئی از معنای لغوی آن است چون خودداری مخصوصی است. و واجب بودن روزه گرفتن از غذا و نوشیدنی و دیگر شکننده های روزه مربوط به ماه رمضان است، اما واجب بودن روزه گرفتن (خودداری) از حرام مربوط به همه ی عمر انسان می شود. مسلمان در ماه رمضان از حلال و حرام روزه می گیرد و در همه ی عمرش از حرام روزه می گیرد و اعضای بدنش که الله تعالی به او داده شامل شامل چشم، زبان، گوش، دست، پا و شرمگاهش را در آنچه که الله حلال قرار داده استفاده می کند و از استفاده ی آنها در آن چه که الله حرام قرار داده خودداری می کند. و خودداری از استفاده ی آنها در آن چه که الله حرام قرار داده در لغت روزه محسوب می شود. پس استفاده از چشم برای نگاه کردن به آن چه که الله حلال قرار داده است جایز است و از استفاده ی آن برای نگاه کردم به حرام منع شده است و خودداری چشم از این عمل روزه ی چشم محسوب می شود و حکم آن همیشگی می باشد و استفاده از زبان برای سخن گفتن به آن چه که الله حلال قرار داده جایز است و از استفاده ی

آن برای حرام منع شده است و خودداری از استفاده ی آن برای حرام روزه ی آن محسوب می شود و حکم آن همیشگی است و استفاده از گوش برای گوش کردن آن چه که شنیدن آن مباح می باشد جایز است و از استفاده ی آن برای شنیدن آن چه که جایز نیست منع شده و خودداری از استفاده ی آن برای حرام روزه ی آن محسوب می شود و حکم آن همیشگی است، و استفاده از دست برای دست زدن به آنچه که مباح است جایز است و از استفاده ی آن در هر حرامی منع شده و منع از آن روزه ی آن محسوب شده و حکم آن همیشگی است، و استفاده از پا برای رفتن به سوی هر خیری جایز است و از رفتن با آن به سوی حرام منع شده و خودداری آن روزه ی آن محسوب شده و حکم آن همیشگی است، و استفاده از شرمگاه برای آن چه که حلال است جایز است و از استفاده ی آن برای حرام منع شده و خودداری آن روزه ی آن محسوب شده و حکم آن همیشگی است.

و هر کس این نعمت ها را شکرگذار باشد و آنها را در جایی به کار ببرد که الله دستور داده است، الله تعالی او را به ثواب زیاد وعده داده است و کسی که بر آنها محافظت نکند و آنها را در مسیری که خواست الله تعالی می باشد استفاده نکند بلکه از آنها در مسیری استفاده کند که نه تنها الله را راضی نمی کند بلکه سبب خشم الله تعالی و رضایت شیطانی بشود که دشمن الله و بند گانش است، الله تعالی به اینچنین بنده ای وعده ی عذاب داده و خبر داده که در روز قیامت از اعضا درباره او سوال خواهد شد و از او نیز درباره ی اعضای بدنش سوال خواهد شد.

الله تعالی فرموده است:

{وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا} {و چیزی را که بدان علم نداری دنبال مکن زیرا گوش و چشم و قلب همه مورد پرسش واقع خواهند شد} [الإسراء: 36]، و می فرماید: {الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَعْيُنَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ} {امروز بر دهانهایشان مهر گذاریم و درباره آنچه می کردند، دستهایشان با ما سخن بگویند، و پاهایشان گواهی دهند} [یس: 65]، و می فرماید: {وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ . حَتَّى إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ . وَقَالُوا لِمَ لَجُّوا لِعِلْمِهِمْ لَمْ يَشْهَدُوا عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَالْآلِئِهِ تُرْجَعُونَ} {و روزی [باشد] که دشمنان خدا به سوی دوزخ گرد آیند، و به همدیگر فرارسند. وقتی به آن می رسند گوشها و چشمها و پوستهای تنشان به اعمال آنها گواهی می دهد. به پوستهایشان گویند چرا بر ما گواهی دادید؟ گویند ما را خداوندی که هر چیز را به سخن درآورد، به سخن درآورده است، و او شما را نخست بار آفرید، و به سوی او باز گردانده می شوید} [فصلت: 19-21].

و پیامبر صلی الله علیه و سلم بعد از آن که معاذ بن جبل رضی الله عنه را به محافظت از زبان امر نمود، معاذ گفت: ای پیامبر الله آیا ما بخاطر گفته هایمان مواخذه می شویم؟ رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «مادرت به عزایت بنشیند ای معاذ، آیا جز این نیست آنچه که مردمان را با صورت یا با بینی به آتش می اندازد سخنانشان است؟» (به روایت ترمذی و دیگران و ترمذی گفته است: حدیث حسن و صحیح).

و رسول الله صلی الله علیه و سلم می فرماید: «هر کسی به من ضمانت حفاظت از مابین محاسن خود (زبان) و مابین پاهایش (شرمگاه) را بدهد من به او ضمانت بهشت می دهم» (به روایت بخاری 6474 از حدیث سهل بن سعد رضی الله عنه) و ترمذی 2409 آن را به روایت ابی هریره رضی الله عنه آورده و آن را حسن قرار داده است با این لفظ: «کسی که الله او را از شر مابین محاسنش و مابین پاهایش حفاظت کند وارد بهشت می شود».

مابین محاسن و پاها: زبان و شرمگاه می باشند.

و پیامبر صلی الله علیه و سلم فرموده اند: «کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد سخن نیک بگوید یا آن که ساکت شود».

(به روایت بخاری 6475 و مسلم 173 از ابوهریره رضی الله عنه) و بخاری (11) و مسلم (163) از ابوموسی اشعری رضی الله عنه روایت کرده اند که می گوید: «گفتم: ای رسول الله! کدام اسلام برتر است؟» فرمودند: هر کسی که مسلمانان از زبان و دست او در امان باشند». حافظ ابن حجر رحمه الله در فتح الباری (54/1) میگوید: (و حدیث نسبت به زبان عام است برخلاف دست که اینگونه نیست، چون زبان میتواند در مورد گذشته و حال و آنچه که موجود است و آنچه که پدیدار می شود سخن بگوید، اما دست اینگونه نیست، البته این امکان وجود دارد که دست نیز با زبان در نوشتن مشارکت داشته باشد و تاثیر آن در این حالت بزرگ است). و رسول الله صلی الله علیه و سلم می فرماید: «مفلس امت من کسی است که روز قیامت با نماز و روزه و زکات می آید، در حالی که این را دشنام داده و به دیگری تهمت زده و مال آن یکی را خورده و خون این را ریخته و این را زده، و از نیکی هایش به این و به آن می دهند و قبل از آن که حقوقی که بر اوست تمام شود نیکی هایش به پایان می رسند، سپس گناهان آنها برداشته می شود و به وی می رسد سپس در آتش انداخته می شود». (به روایت مسلم 6579).

و رسول الله صلی الله علیه و سلم می فرماید: «بهشت با ناراحتی ها احاطه شده و دوزخ با شهوت ها احاطه شده است» (به روایت مسلم 7130 از حدیث انس رضی الله عنه) و بخاری 6487 از ابی هریره رضی الله عنه روایت نموده با این لفظ: «دوزخ با شهوت ها پوشیده شده و بهشت با ناراحتی ها پوشیده شده است»

نتیجه سخن آن که الله تعالی بر بنده واجب نموده که زبان، شرمگاه، شنوایی، بینایی و دست و پاهایش را از حرام بازدارد که در لغت همان روزه می شود و این روزه مخصوص یک زمان خاص نیست بلکه واجب است تا زمان مرگ ادامه داشته باشد بخاطر اطاعت از الله تعالی تا به رضایت الله را به دست بیاورد و از خشم و عقوبت الله تعالی در امان بماند.

و نماز قیام شب رمضان به صورت جماعت در مسجد سنتی است که رسول الله صلی الله علیه و سلم آن سنت را گذاشته است، هنگامی که در بعضی از شب های رمضان با اصحاب به جماعت نماز خواند و در شب های دیگر این کار را ادامه نداد چون می ترسید که این نماز بر امتش فرض شود. و رسول الله صلی الله علیه و سلم از دنیا رفت و این نماز فرض نشد و با توجه به نماز آن حضرت با صحابه در بعضی از شب ها مستحب بودن آن باقی ماند و در اثنای خلافت عمر رضی الله عنه، ایشان مردم را پشت سر یک امام برای تراویح جمع نمود و بخاری (1129) و مسلم (1783) از عائشه رضی الله عنها روایت کرده اند که: «رسول الله صلی الله علیه و سلم یک شب در مسجد نماز خواند و مردم پشت سر او نماز خواندند، شب بعد نیز نماز خواند و مردم بیشتری آمدند، سپس در شب سوم یا چهارم جمع شدند و رسول الله صلی الله علیه و سلم نیامد، هنگامی که صبح شد فرمودند: **من متوجه حضورتان شدم اما آنچه که سبب شد خارج نشوم این بود که ترسیدم این نماز بر شما فرض شود**، و این اتفاق در ماه رمضان بود» و بخاری (2009) و مسلم (1780) با لفظ مسلم از ابوهریره رضی الله عنه روایت کرده اند که گفت: «رسول الله صلی الله علیه و سلم مردم را برای ادای قیام رمضان ترغیب می کردند، ولی به عنوان حکم واجب به آنها امر نمی کرد و می گفت: **هر کس با ایمان و امید اجر و ثواب در رمضان قیام کند گناهان گذشته اش بخشیده می شوند**. سپس رسول الله صلی الله علیه و سلم وفات نمود و این مسئله به همان منوال ادامه داشت و سپس در زمان خلافت ابوبکر و ابتدای خلافت عمر نیز به همین صورت بود».

و بافضیلت ترین شب در میان شب ها شب قدر است و این شب در دهه ی آخر رمضان می باشد و آن حضرت صلی الله علیه و سلم در این ده شب آخر تلاش زیادی برای عبادت می کردند. الله عز و جل می فرماید: {إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ. وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ. لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ. تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالزُّرُوحِ فِيهَا يَأْذِنُ رَبِّهِمْ مَنْ كُلِّ أَمْرٍ. سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ} {ما [قرآن را] در شب قدر نازل کردیم. و تو چه می دانی شب قدر چیست؟! شب قدر از هزار ماه بهتر است. در آن [شب] فرشتگان و روح به اذن پروردگارشان برای انجام هر کار فرود آیند. [آن شب] تا دم صبح صلح و سلام است} [سوره القدر].

و بخاری (2014) و مسلم (1781) از ابوهریره رضی الله عنه روایت کرده اند که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «هر کس با ایمان و امید پاداش رمضان را روزه بگیرد گناهان گذشته اش مغفرت می شود و هر کس شب قدر را با ایمان و امید پاداش قیام کند گناهان گذشته اش بخشیده می شوند».

و از عائشه رضی الله عنها روایت است که: «رسول الله صلی الله علیه و سلم در ده روز آخر رمضان معتکف می شد و می گفت: شب قدر را در دهه ی آخر رمضان جستجو کنید». (به روایت بخاری 2020 و مسلم 2776).

و مسلم (2776) از ابن عمر رضی الله عنهما روایت کرده است که گفت: رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «هر کس خواهان آن است پس در دهه ی آخر آن را جستجو کند». و از عائشه رضی الله عنها روایت است که گفت: «هنگامی که دهه ی آخر می رسید رسول الله صلی الله علیه و سلم چادرش را به کمرش سفت می بست - کنایه از آمادگی برای عبادت یا تلاش زیاد برای عبادت - و شب زنده داری می کرد و خانواده اش را بیدار می کرد». (به روایت بخاری 2024 و مسلم 2787).

و پیامبر صلی الله علیه و سلم برای نماز شب تعداد رکعت خاصی را معین نکرده است بلکه روایاتی آمده است که دلالت بر آن دارد که در این مسئله وسعت وجود دارد و این در کلام آن حضرت صلی الله علیه و سلم آمده است که: «نماز شب دو تا دو تا است، هر گاه کسی از شما ترسید که صبح فرا برسد پس یک رکعت بخواند تا آنچه که خوانده است وتر (فرد) شود». (به روایت بخاری 990 و مسلم 1748 از ابن عمر رضی الله عنهما).

و در مورد عمل رسول الله صلی الله علیه و سلم حدیث عائشه رضی الله عنها آمده است که میگوید: «رسول الله صلی الله علیه و سلم در رمضان و غیر رمضان از 11 رکعت بیشتر نمی خواند». (به روایت بخاری 1147 و مسلم 1723).

و در حدیث ابن عباس رضی الله عنهما که شب را نزد خاله اش میمونه رضی الله عنها ماند، آمده است که: «رسول الله صلی الله علیه و سلم سیزده رکعت خواند و در هر دو رکعت سلام می گرداند و با یک رکعت وتر نمود». (به روایت بخاری 183 و مسلم 1789).

و آن چه که از عمل رسول الله صلی الله علیه و سلم آمده است دلالت بر آن ندارد که از این بیشتر خوانده نشود بلکه دلالت بر آن دارد که مقداری که رسول الله صلی الله علیه و سلم خوانده است بهتر است، البته با این شرط که هم تعداد به همان مقدار باشد و هم شیوه ی خواندن نماز که با طولانی بودن قرائت و رکوع و سجود باشد.

و اگر پشت سر کسی نماز می خواند که تعداد رکعات بیشتری نسبت به آن چه که رسول الله صلی الله علیه و سلم خوانده است می خواند شایسته نیست که وی قبل از امام از نماز دست بکشد، چون پیامبر صلی الله علیه و سلم می فرماید: «هر کسی که همراه امام قیام کند و تا انتهای نماز بماند برای وی قیام یک شب نوشته می شود». (به روایت اصحاب سنن چهارگانه و نزد ترمذی 806 در باب "ما جاء فی قیام رمضان" بر شرط مسلم آمده، و ترمذی گفته است: این حدیثی حسن صحیح است).

و این موسم بزرگ از موسم های آخرت است و مسلمان باید آمادگی و اراده داشته باشد که آن را از ابتدا تا انتها با اعمال نیکی که باعث بالا رفتن درجاتش و مغفرت گناهانش می شود بسازد و برخی از این اعمال عبارتند از:

- 1- روزه اش را از آن چه که باعث نقص و اخلال در آن می شود حفظ کند.
- 2- بر قیام شب با امامان در مساجد پایبند باشد، چون ادا کردن آن در مساجد بهتر از ادا کردن آن در خانه ها است چون این عبادتی است که به جماعت خواندن آن مشروع است و قبل از امام نمازش را به پایان نرساند تا پاداش همه ی شب را بدست آورد.
- 3- برای بخشش و احسان تلاش کند به دلیل پیروی از رسول الله صلی الله علیه و سلم، بخاری (8) و مسلم (6009) از ابن عباس رضی الله عنهما روایت می کنند که گفت: «رسول الله صلی الله علیه و سلم بخشنده ترین مردم برای خیر بود و در رمضان که جبریل با وی ملاقات می کرد از همه ی زمان ها بخشنده تر بود، و جبریل وی را در هر شب رمضان ملاقات می کرد و قرآن را با وی مدرسه می کرد، رسول الله صلی الله علیه و سلم برای خیر از باد بخشنده تر بود».
- 4- قرآن را بسیار بخواند و در معانی آن بسیار تدبر کند.
- 5- آنچه را که باعث بخشش گناهان می شود پیش بگیرد و از این که گناهانش بخشیده نشوند بر حذر باشد، به دلیل حدیث ابوهریره رضی الله عنه که نزد ترمذی (3545) آمده و ترمذی آن را حسن دانسته است و در این روایت آمده است: «ذلیل شود کسی که رمضان بر وی برسد و به پایان برسد قبل از آن که وی مغفرت شود»، شیخ البانی رحمه الله در حاشیه ی مشکاؤه (292/1) می گوید: (و حدیث صحیح است و شواهد زیادی از بسیاری از صحابه دارد و حافظ منذری آن را در الترغیب (282/2-283) آورده است).
- 6- از این که شب هایش را با لهو و لعب و مشاهده ی فیلم ها و سریال هایی که در شب های رمضان بسیار پخش می شود بر حذر باشد، مخصوصا آن سریال هایی که صحابه را به تصویر می کشد و من مقاله

ای با عنوان: (تحریم به تصویر کشیدن انبیا و مرسلین و صحابه) نوشته ام که کمی قبل تر در تاریخ 1433/08/20 هجری منتشر شد.

7- برای احیای همه ی ده شب آخر رمضان تلاش کند، چون شب قدر در همین ده شب است و به این ترتیب شب قدر را نیز زنده نگه داشته است، و این شب در ده شب آخر جابجا می شود و در زمان آن حضرت صلی الله علیه و سلم یک بار در شب بیست و یکم بود چنانکه در صحیح بخاری (2018) و صحیح مسلم (2769) از حدیث ابی سعید رضی الله عنه آمده است.

8- همانطوری که مسلمان بر روزه ی ماه رمضان تلاش می کند، به طریق اولی بر وی لازم است که تلاشش بر نمازهای پنج گانه شدیدتر باشد، چون اینها ستون اسلام و رابطه ی محکم میان بنده و پروردگارش هستند که در هر روز و شب پنج بار تکرار می شود.

9- بعد از خروج از ماه رمضان و آن انسی که در عبادت و تلاش بر آن نصیب مسلمان شد، کامروایی وی در آن است که بعد از این نیز با انجام اعمال صالح به الله تعالی تقرب بجوید، چون معبودی که در رمضان عبادت می شد، در شوال و دیگر زمان ها نیز معبود است.

و از الله عزو جل مسئلت دارم که مسلمانان را برای روزه ی ماه رمضان و قیام آن به شیوه ای که باعث رضایت و تقریبش می شود موفق بدارد و قلوب و سخنان و اعمالشان را اصلاح بگرداند، او شنونده و اجابت کننده است.

و صلی الله و سلم و بارک علی عبده و رسوله نبینا محمد و علی آله و صحبه و من تبعهم یا حسان إلی یوم الدین.

عبدالمحسن بن حمد العباد البدر

1433/08/26